

РЕКОМЕНДАЦІІ ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ОСОБИСТІСТЬ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ»

У ХХІ ст. відбулося різке загострення екологічної, соціально-економічної та політичної ситуації в глобальному вимірі, що супроводжується зростанням кількості катастроф природного, техногенного, соціального, епідеміологічного характеру. Водночас наслідки аварій, катастроф, стихійних та інших лих стають усе більш значними і небезпечними для населення, докiлля й економіки країн. Наростання міждержавних конфліктів і протистоянь, посилення терористичних загроз і масова міграція населення ускладнюють роботу з ліквідації надзвичайних ситуацій, які їх супроводжують.

Відповідно, роль пожежно-рятувальних служб, органів і підрозділів цивільного захисту та професійно підготовлених фахівців у галузі безпеки життєдіяльності зростає в усьому світі. Їхня професійна діяльність передбачає виконання службових обов'язків у надзвичайних ситуаціях, які характеризуються раптовістю виникнення, непередбачуваністю та непрогнозованістю розвитку, ризиконебезпечністю. Для її ефективного виконання фахівцям цивільного захисту необхідно мати належний рівень професійної готовності до діяльності в екстремальних умовах, яка відображає стан концентрації особистісного потенціалу рятувальника, його внутрішнє налаштування на виконання професійної діяльності. Це зумовлює необхідність підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі безпеки людини.

Важливою складовою освітнього процесу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання є психологічна та морально-вольова підготовка як система цілеспрямованого впливу на психіку кожного курсанта (студента) та соціальну психіку групи майбутніх фахівців цивільного захисту з метою опанувати знаннями з психології щодо поведінки і діяльності в екстремальних умовах, виробити вміння і навички керувати власним станом, почуттями й емоціями тощо. Актуалізації та пошуку шляхів вирішення саме цих проблем присвячена ІХ Всеукраїнська науково-практична конференція «Особистість в екстремальних умовах».

На пленарному та секційних засіданнях учасники обговорили такі напрями проблеми:

- Психологічні особливості діяльності особистості в екстремальних умовах.
- Психолого-педагогічні основи підготовки фахівців до професійної діяльності.
- Сучасний стан і перспективи психологічного супроводу особистості, яка перебуває в екстремальних умовах.

– Міждисциплінарні гуманітарні аспекти підготовки та діяльності особистості в екстремальних умовах.

В результаті доповідей і дискусії з розглянутих питань, конференція рекомендує:

1. Спрямувати зусилля науковців, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів вищої освіти, зокрема зі специфічними умовами навчання, на створення здоров'язберезувального освітнього середовища, творчу організацію навчально-виховного процесу на основі тісної взаємодії адміністрації, педагогічного складу і фахівців психологічної служби закладу освіти з метою активізації самостійної продуктивної діяльності суб'єктів учіння, становлення їхніх цінностей, розвитку професійно значущих особистісних якостей і творчих здібностей, вироблення вмінь орієнтуватись у житті суспільства та діяти в екстремальних умовах.

2. У межах психологічної підготовки, яка має вирішальне значення для успішної діяльності фахівців у галузі безпеки людини, вдосконалювати систему психологічного супроводу освітнього процесу ЗВО, зорієнтованого на формування індивідуальності майбутнього фахівця, подолання його тривожності й опанування навичок самопомоги в стресових ситуаціях, забезпечення доступності психологічної та психотерапевтичної допомоги.

3. З метою підготовки кожного фахівця як відповідальної особистості, що володіє необхідним для життєдіяльності в сучасному суспільстві рівнем інформаційної культури, впроваджувати та розвивати у закладах вищої освіти, в тому числі зі специфічними умовами навчання, інформаційно-освітнє середовище, яке базується на активному використанні новітніх педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, сприяє актуалізації й усвідомленню суб'єктами учіння цілей навчання, формуванню в курсантів і студентів позитивних мотивів освітньої діяльності, інтенсифікації їхніх ціннісних орієнтирів на всіх етапах навчання, емоційній насиченості освітнього процесу, що є необхідною умовою формування у них готовності до професійної діяльності в екстремальних умовах.

4. Закладам вищої освіти зі специфічними умовами навчання доцільно звернути особливу увагу на вивчення накопиченого в сучасних арміях країн світу досвіду підготовки особового складу, методик культурологічного забезпечення та психологічного супроводу реабілітації постраждалих військовослужбовців Армії США та пошуки шляхів їх використання у професійній підготовці фахівців у галузі безпеки людини з урахування історичних, економічних, соціальних, національних особливостей і традицій ЗС України, зокрема в напрямі створення державної програми реабілітації та відновлення здоров'я учасників АТО та ООС.

5. Науково-педагогічним працівникам ЗВО зі специфічними умовами навчання зосередити зусилля на розробленні науково-методичного забезпечення щодо спільних навчань капеланів і психологів, що працюють в екстремальних умовах невизначеності в зоні ООС, залучення їх до психопросвітницької роботи у процесі морально-психологічної підготовки фахівців у галузі безпеки людини (прикордонників, військовослужбовців та ін.) з метою формуванню психологічної готовності до діяльності в екстремальних умовах і збереження психічного здоров'я.

6. Опублікувати та поширити серед зацікавлених осіб збірник праць учасників науково-практичної конференції «Особистість в екстремальних умовах» (Львів, 2019) для популяризації наукових досліджень у таких напрямках: психологічні особливості діяльності особистості в екстремальних умовах; психолого-педагогічні основи підготовки фахівців до професійної діяльності; сучасний стан і перспективи психологічного супроводу особистості, яка перебуває в екстремальних умовах; міждисциплінарні гуманітарні аспекти підготовки та діяльності особистості в екстремальних умовах.

7. Підсумки науково-практичної конференції висвітлити в засобах масової інформації, Інтернет-ресурсах.